

ТЕОРЕТИКО-ПРАКСІОЛОГІЧНІ ВИМІРИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ

Балашенко Інна Валеріївна

кандидат філософських наук, доцент,
завідувачка кафедри філософії освіти
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти»
Одеської обласної ради»
Одеса, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-6008-1891>

Бондаренко Тетяна Всеволодівна

здобувачка другого (магістерського) рівня освіти,
спеціальність 011 Освітні педагогічні науки
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти»
Одеської обласної ради»
Одеса, Україна

МЕТОДИЧНІ КООРДИНАТИ ПРОБЛЕМАТИКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ У РАКУРСІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

Ключові слова: *освітній процес, управління освітнім процесом, якість освіти.*

Вступ. Вдосконалення фахової передвищої підготовки та управління освітнім процесом є стратегічно важливим завданням для сучасних освітніх установ. Швидкі зміни в технологічній, економічній та соціальній сферах створюють необхідність постійного оновлення підходів та методів навчання, а також адаптації освітнього процесу до потреб ринку праці та вимог суспільства. В цьому контексті розробка та реалізація ефективних рекомендацій стають основною передумовою успішної реформи освіти.

Актуальність започаткованого дослідження зумовлена тим, що складність та динамічність сучасного освітнього середовища (яскраво виражені процеси модернізації, європеїзації, компетентнісної парадигми тощо) детермінує звернення

до проблематики вдосконалення процесу управління освітнім процесом закладу фахової передвищої освіти.

Мета дослідження полягає у висвітленні методичного ракурсу розгляду проблематики підвищення ефективності управління освітнім процесом закладу фахової передвищої освіти у фокусі компетентнісного підходу.

Виклад основного матеріалу. До переліку ключових рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності цих процесів можна віднести декілька аспектів. Розкриємо їх більш детально.

Адаптація навчальних програм до потреб ринку праці. З огляду на швидкість зміни освітніх стандартів та пристосування професійних компетентностей до вимог ринку праці, варто вчасно комплексно аналізувати та оновлювати навчальні програми до актуальних вимог освіти. Додатково залучаються експерти зі сфер освіти, менеджменту, бізнесу для оцінки актуальності програм з урахуванням сучасних тенденцій, технологічних змін та вимог роботодавців. Періодичність оновлення програм має ґрунтуватись на новизні сучасних вимог, на вмінні прогнозувати тренди в освіті та педагогіці, на швидкості реагування самого закладу фахової передвищої освіти.

В освітньому середовищі закладів фахової передвищої освіти варто сприяти збільшенню використання активних та інтерактивних методів навчання, включаючи міжнародні проекти, групові дискусії, нестандартні практичні вправи, а також використання комп'ютерних технологій у процесі управління. Заохочувати викладачів використовувати сучасні методи навчання, такі як flipped classroom, blended learning тощо. Для зручності можна створити платформу для обміну досвідом щодо успішних інноваційних педагогічних практик.

Основний акцент навчання не лише на теоретичні знання, але й на розвиток критичного мислення, комунікаційних навичок, творчого потенціалу та умінь розв'язувати складні завдання (наголос на розвитку основних softskills). До цього ж аспекту варто додати й впровадження електронних ресурсів і технологій. Тобто застосування сучасних технологій навчання, включаючи онлайн-курси, вебінари, електронні платформи для спільної роботи тощо, що допоможе актуалізувати комп'ютерну компетентність

здобувачів освіти та зробіть процес навчання більш цифровізованим та сучасним, з огляду на світову тенденцію до диджиталізації.

Стимулювання наукових досліджень та інновацій. Беручи до уваги результати анкетування в Одеському фаховому педагогічному коледжі, виявлено, що більшості (51%) здобувачів освіти та науково-педагогічним працівникам не вистачає реалізації в дослідницькій діяльності. Отже, саме тому потрібно створити сприятливі умови для здійснення емпіричних дослідів та експериментальних практик серед викладачів та студентів, забезпечити фінансування та налагодити механізми підтримки наукових досліджень у коледжі, а також сприяти створенню наукових груп та заохочувати студентів та викладачів до здійснення дослідницьких проєктів.

Більшість опитаних здобувачів освіти наголосили (64 %), що прагнуть до більшої підтримки з боку закладу освіти. В межах коледжу вже працює психологічна допомога та консультування з приводу освітніх питань. Проте студенти воліли б отримати кар'єрну підтримку. Для досягнення цієї мети потрібно разом із стейкхолдерами організувати кар'єрні ярмарки та зустрічі здобувачів освіти з потенційними роботодавцями. Проводити регулярні опитування роботодавців і випускників щодо потреб у фахових навичках і знаннях. Аналізувати тенденції на ринку праці для визначення актуальних спеціальностей та потреб у них. Враховувати думку учасників освітнього процесу та представників галузі під час організації навчального процесу та вдосконалення програм, для того, щоб студенти завжди мали актуальну інформацію щодо ринку праці та затребуваних компетенцій.

Не зважаючи на доступність освітніх приміщень та інфраструктури для студентів з особливими освітніми потребами й готовність соціальної та психологічної підтримки для всіх учасників освітнього процесу, в закладі виявлено недостатнє забезпечення вчителів та персоналу необхідною практичною підготовкою в галузі інклюзивної освіти. Для поліпшення ситуації рекомендовано заохочувати педагогічну спільноту долучатися до професійного розвитку з питань інклюзивної освіти, включаючи курси, майстер-класи, педагогічні майстерні та семінари. Розробити план для адаптації навчальних матеріалів та методів для різних

типів здобувачів освіти. Інформувати здобувачів, вчителів і батьків про інклюзивні ініціативи та можливості коледжу. Співпрацювати з організаціями, які спеціалізуються на інклюзивній освіті, для обміну найкращими практиками та отримання підтримки.

Одним з найпопулярніших запитів щодо вдосконалення освітнього процесу у коледжі виявлено забезпечення викладачів можливістю професійного зростання через участь у тренінгах, семінарах, майстер-класах та обміні досвідом з колегами [6]. Для цього закладу фахової передвищої освіти потрібно збільшити кількість регулярних тренінгів, підвищень кваліфікації, стажування та семінарів для викладачів з розвитку методичних та комунікативних навичок. В межах досліджуваного закладу освіти це може реалізуватись як стимулювання педагогічної саморефлексії та обмін досвідом між викладачами.

Партнерство та співпраця з іншими освітніми установами та стейкхолдерами. Співпраця зі школами допоможе відшліфувати педагогічні навички під час виробничої практики та розширити перелік потенційних місць для працевлаштування. Партнерство із закладами вищої освіти прокладе шлях для подальшого навчання здобувачів освіти, підвищить їх ступінь від молодшого бакалавра до бакалавра чи магістра, що в свою чергу збільшить їх шанси на отримання посади вчителя, а не асистента або вихователя.

Використання спеціалізованих програмних засобів для збору та аналізу даних про навчальні успіхи здобувачів освіти дозволить вчасно виявляти проблеми та оптимізувати освітній процес. Наприклад, залучення здобувачів до оцінки якості освіти через анкетування та зворотній зв'язок допоможе у розбудові системи моніторингу та оцінювання якості освіти. А на основі отриманих результатів можна запровадити систему оцінювання результативності навчання та виявляти рівень адаптації програм.

При розробленні методичних рекомендацій до вдосконалення системи управління закладами фахової передвищої освіти було враховано те, що значне підвищення ефективності управління навчальним закладом досягається за рахунок застосування рефлексивного підходу. Використовуючи рефлексивний підхід, можна значно підвищити ефективність розвитку закладу менеджмент-освіти. Рефлексивний підхід до управління розвитком закладів освіти досягається завдяки тому, що на кожному етапі

розвитку відбувається співвідношення цілей управління та досягнутих цілей з урахуванням проміжних результатів та їх можливого впливу на результати. Зрозуміло, що використання рефлексивних методів дозволяє своєчасно звернути увагу на полегшення, послідовність, систематичність і повноту змін, властивих навчальним закладам, і забезпечує їх перехід від одного рівня розвитку до іншого, а в подальшому – до рівня самоосвіти [1].

Висновки. Підсумовуючи вищезазначене можемо стверджувати, що з-поміж пріоритетних напрямків удосконалення фахової передвищої підготовки та управління освітнім процесом варто визначити вдосконалення програм навчання з урахуванням актуальних вимог та стандартів, впровадження сучасних методик навчання та оцінювання, розбудову механізмів моніторингу та аналізу якості освіти. Для досягнення успішної інноваційної стратегії перетворення у сфері передвищої освіти необхідно враховувати потреби ринку праці, сприяти розвитку критичного мислення та творчих здібностей здобувачів. Пропозиції щодо оптимізації управління освітнім процесом включають у себе впровадження ефективної системи електронного адміністрування, створення механізмів звітності та відкритості в прийнятті стратегічних рішень.

Список використаних джерел

1. Про вищу освіту: Закон України від 17.01.2002 р. № 2984-III. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2984-14>.
2. Типове положення про організацію освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1054-23#Text>
3. Квіт, С. М. Теоретичні основи управління освітнім процесом у навчальному закладі. *Освітній менеджмент: теорія та практика*, 2018. №4(15), С. 27-33.
4. Коваленко, О. В. Інноваційні підходи до управління освітнім процесом. *Педагогіка та психологія*, 2019. Вип.1(27), С. 67-75.
5. Особливості організації освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти в період воєнного стану URL: https://nmc-vfpo.com/wp-content/uploads/2022/10/osoblyvosti-organizacziyi-osvithogo-proczesu-v-zfpo-v-period-voyennogo-stanu_compressed.pdf

6. Шевчук, Г. І. Особливості управління якістю фахової передвищої освіти в умовах соціальної трансформації суспільства. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки*, 2019. № 5(30), С. 22-29.

УДК ДК 378:37.011.3-051:78

Батюк Наталія Орестівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри музичного мистецтва і хореографії
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»,
м. Одеса, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-9289-7561>
natzor@ukr.net

МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНО-ПІСЕННОЇ ТВОРЧОСТІ В РОБОТІ ЗІ ШКОЛЯРАМИ

Ключові слова: *методична підготовка, учитель музичного мистецтва, народно-пісенна творчість, школярі.*

Підготовка вчителів музичного мистецтва до використання української народної пісні в процесі музичної діяльності з сучасними школярами є складною та комплексною характеристикою. Цей процес передбачає наявність знань історії, обізнаність у різних жанрах пісенного фольклору, усвідомлення світоглядних та ціннісних орієнтирів народу, відображених у пісенних творах, розуміння художньо-інтонаційних особливостей народних мелодій, та вміння виконувати народні пісні відповідним чином. Однак найважливішою складовою цього процесу є внутрішня потреба вчителя залучати молоде покоління до пісенної культури українського народу. Ця потреба проявляється в активному пошуку дієвих методів та прийомів. В іншому випадку, весь отриманий досвід залишається суто індивідуальним. На сьогодні, не зважаючи на значну кількість досліджень, присвячених проблемам формування етнокультурної компетентності учителів музичного мистецтва, розгляду питань етнопедагогічної культури вчителів, а також проблемам